

België hoopt in januari al eerste vaccinspuitjes te zetten

De Tijd - 02 Dec. 2020
Pagina 4

België beslist in principe woensdag wie eerst ingeënt wordt tegen het coronavirus zodra het vaccin er is. Het ziet ernaar uit dat de eerste spuitjes in januari al in de arm kunnen.

A lle acht gezondheidsministers van ons land, coronacommissaris Pedro Facon en Dirk Ramaekers - de chef van de vaccintaskforce - overleggen woensdag over een cruciale stap in de eindstrijd met het coronavirus. De bedoeling is de krachtlijnen van de Belgische vaccinstrategie vast te leggen, nu de eerste vaccins in de laatste rechte lijn naar een goedkeuring zitten.

We wisten al dat een inenting vrijwillig wordt - zo'n 80 procent van de Belgen moet zich laten vaccineren om de epidemie te doen uitdoven. En dat elke Belg die gratis krijgt. De federale overheid neemt in de acute fase van de pandemie 80 procent van de kosten op zich, de deelstaten de rest. Maar belangrijke knopen moeten nog worden doorgehakt.

Wanneer beginnen de vaccinaties?

Het Europese Medicijnagentschap (EMA) publiceerde dinsdag een planning. Het verwacht ten laatste op 29 december uitsluitel te geven of het vaccin van Pfizer/BioNTech veilig is en beschermt tegen ziekte. Voor Moderna is de datum op 12 januari geprikt. Op Brussels Airport zijn de eerste (test)vvluchten opgestegen. Pfizer produceert het vaccin deels in zijn filiaal in Puurs, vanwaaruit de stock naar de vier windstreken gaat.

In Europese kringen wordt niet verwacht dat de vaccinatie voor januari begint. Nederland wil op 4 januari starten, als Pfizer/BioNTech een marktlicentie krijgt. En België? Momenteel is alleen geweten dat wij in 2021 kunnen rekenen op 5 miljoen dosissen. Eind december, begin januari wordt als richtdatum naar voren geschoven om met de vaccinaties te beginnen. Dat staat in een officiële nota van de Vlaamse regering die De Tijd kon inkijken.

Vaccineren op dag één na goedkeuring lukt niet. 'Ook het fiat van het Belgische geneesmiddelenagentschap (FAGG) is nodig. De procedure loopt parallel met die van het EMA, zodat veel vertraging onwaarschijnlijk is, zegt Ann Eeckhout van het FAGG. 'Een andere belangrijke stap is dat per lot vaccins stalen zullen worden getest. Dat moet omdat de producten steriel moeten zijn. Wat niet wegneemt dat het snel kan gaan.' Wie krijgt als eerste inenting?

De Hoge Gezondheidsraad (HGR), het belangrijkste adviesorgaan voor Volksgezondheid, stelde drie prioritaire groepen voor in een advies uit juli: gezondheidswerkers, ouderen boven 65 en iedereen boven 45 met een chronische aandoening - alles samen 4 miljoen mensen. Afgeklopt is dat tot nu niet. Er zijn nog losse eindjes.

Wat met essentiële diensten als leger, politie, brandweer of onderwijs? Wat wordt verstaan onder gezondheidswerkers? En hoe zal die vaccinatie in fases - waarbij België van Europa updates zal krijgen over hoeveel vaccins het maand na maand mag verwachten - verlopen?

Wellicht wordt beslist dat ouderen en zorgpersoneel eerst aan bod komen. Al zal dat niet in beton gegoten worden, zegt vaccinoloog Pierre Van Damme (UAntwerpen), lid van de taskforce die de vaccinstrategie uitwerkt. 'Het ziet ernaar uit dat de eerste vaccins - van Pfizer en Moderna - ouderen goed beschermen. Al blijft het wachten op de studies met hard bewijs. Er zal dus wendbaarheid nodig zijn. Mocht het niet zo goed werken bij ouderen, moeten we misschien eerst jongeren vaccineren.' De Gentse vaccinologe Isabel Leroux-Roels wil - als de eerste vaccins goed werken bij ouderen - prioritair bejaarden, zieken en personeel in collectieve centra als rusthuizen en ziekenhuizen inenten. 'Corona verspreidt zich in de rusthuizen veel sneller dan tijdens de eerste golf. Allicht past het virus zich steeds beter aan zijn nieuwe gastheer aan. We zien geregeld dat een half rusthuis in een week tijd besmet is.'

Waar gebeurt de vaccinatie?

De locatie van toediening is verbonden met wie prioritair aan bod komt. Maar zodra de brede bevolking gevaccineerd wordt, zal dat in groep gebeuren. Vaccins worden in flacons met duizenden dosissen geleverd, waardoor collectief vaccineren nodig is om zo min mogelijk vaccin verloren te laten gaan. Vaccindorpen zijn zeker een optie, zegt Van Damme. Duitsland is al begonnen met de bouw ervan.

Specialisten van de UAntwerpen bekeken potentiële scenario's. Hun conclusie is dat zowel hypercentraal inenten via bijvoorbeeld de Heizelpaleizen in Brussel als hyperlokaal via apothekers en huisartsen geen optie is. Beide opties zijn duur (160 à 172 miljoen euro). Ook is de verwachting dat te weinig mensen naar de Heizel zouden afzakken, en dat vaccinaties via de huisarts een logistieke nachtmerrie zijn. 'Het uiteindelijke scenario zal tussenin liggen, bijvoorbeeld via het 100-tal huisartsenwachtposten', zegt professor supplychainmanagement Roel Gevaers. Daarvan wordt de prijs onder 60 miljoen geschat.

Aanbesteding voor stockage en distributie

De opslag en de distributie van de coronavaccins zijn tot eind 2021 taak van het geneesmiddelenagentschap FAGG. Dat besteedt die opdracht tot maart 2021 uit aan de gespecialiseerde firma Medista. Voor de rest van het jaar komt er een openbare aanbesteding. De job wordt complex, want de bewaartemperaturen van de vaccins variëren tussen -70 graden Celsius en koelkastniveau.

